

NAPREJ

— Glasilo jugoslovanske socialne demokratične stranke —

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadstr.
Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Včerašnji vseslovenski delavski dan.

Po sklepih zadnjega strankinega zbora se je vršil včeraj 28. t. m. naš vseslovenski delavski dan. Na povabilo našega izvrševalnega odbora, ki je sklical ta shod brez pompoznosti in brez posebnih pretenzij, se je zbralo v dvorani Mestnega doma 200 zastopnikov naših organizacij iz vseh pokrajin slovenskega ozemlja. In so prišli resni in navdušeni, da manifestirajo ponovno svojo trdno voljo do dela, ki mora spraviti našo stranko in naše zavedno delavstvo do onega stališča v narodu in v internacionali, ki mu pritiče. Prišli so iz bližnjih in oddaljenih krajev, da si na bratskem posvetovanju napolnijo srca in duše s pogumom in energijo za težavno delo, ki ga bodo morali izvršiti v korist slovenskega proletariata, da si utrde vero v našo sveto socialistično idejo, v to zvezdo našega hrepenenja, do katere mora priti proletarijat celega sveta, ako hoče odpraviti suženjstvo in tlačanstvo. Naš narod ni velik po številu in naša industrija ni še tako razvita, da bi tvoril industrielni proletarijat, ta hrbenica socialističnega gibanja, večino v narodu. Toda kdor je videl zastopnike tega proletariata včeraj v dvorani Mestnega doma in je imel pogum zreti v resne in skrbipolne obraze naših zastopnikov, se je moral prepričati, hočeš, močeš, da so ti zastopniki odposlanci številne bedne in do mozga izkoriščane mase, ki je pripravljena na vse, da zagotovi sebi in svojim družinam, kar potrebuje človek za svoje človeško življenje. Dovolj je praznih besed in obljub, ki se jih ne izvrši. Delavstvo je lačno in nima več nobene volje tlačaniti razredom in idejam, ki mu ne obljubljajo ničesar razun večnega beraštva, večnega suženjstva. Treba je pričeti z delom. In naše delavstvo ve prav dobro, kje je treba pričeti in kje nadaljevati. Iz dobe besed smo prešli v dobo dejanj, ki zahteva, da so vsi, kar jih je pogumnih in močnatih na svojem mestu pripravljeni vsak trenutek, da izvrše svojo dolžnost napram sebi in svojim tovarišem. Spoznanje in razumevanje te dobe je sijalo včeraj iz teh obrazov naših delegatov. In je sijalo iz teh obrazov srčno veselje in odkrito zadoščenje, ko so izvedeli, po dolgih resnih debatah, da je naš izvrševalni odbor edin z njimi v vsem, česar je treba in česar ni treba sto-

riti. Pozdravili smo prihod delegatov verujoč trdno v potrebo tega posvetovanja. Pozdravljeni bodi tudi njihov odhod v njihove domove in blagoslovljeno bodi delo, ki ga bodo izvršili v blagor sebi in svojim družinam. Prešla je doba besed in napočil je dan dela. Vsak na svoje mesto sodrugi in vsak naj bo pripravljen žrtvovati vse v korist sveti ideji in splošnemu blagostanju.

Shoda sta se udeležila tudi dva zastopnika bratske hrvaške socialistične stranke in sicer sodruga Delić in Bukšeg iz Zagreba. Bosanskim sodrugom je pa bilo nemogoče udeležiti se tega važnega zborovanja in so poslali zato brzojavko v bratski pozdrav. Pozdravili so naše zborovanje tudi Karlovški sodrugi.

Vseslovenski delavski dan se je delil v dva dela, v dopoldanski in popoldanski. Dopoldne so rešili sodrugi bolj interne strankine zadeve in vprašanje politične organizacije. Popoldne je bilo na dnevnem redu vprašanje prehrane. Ker je bilo popoldansko zborovanje bolj javno, je bila velika dvorana polna zunanjih in domačih sodrugov, ki so prišli s svojo navzočnostjo, manifestirati za svojo socialistično idejo in za delo v korist prehrani t. j. za mir.

Dopoldansko zborovanje

je otvoril ob 9. sodrug Anton Kristan. Po kratkem pozdravnem govoru so bili izvoljeni v predsedstvo sodrugi Kopač, Kristan, Regent in Malovrh. Prvi je govoril sodr. Delić, ki je prinesel pozdrav hrvaških sodrugov. Opozoril je slovenske sodruge na potrebo, da se pospeši delo za organizacijo, ki je edina trdna podlaga našemu gibanju. Delavstvo sliši v naše organizacije in ne bodo nastopili zanje boljši časi, ako se bo vdinjalo meščanskim strankam. Samostojni nastop delavstva in samozavest sta nujno potrebna delavskemu pokretu. Ako se bomo ravnali po teh načelih bo bodočnost naša.

Sodr. Kopač se spomni, da stopamo v peto leto vojne in predlaga tozadevno resolucijo za mir, ki je bila enoglasno sprejeta. Za njim poda sodr. Petejan poročilo izvrševalnega odbora za dobo od strankinega zbora do včeraj. Iz poročila posnamemo z veseljem delo izvrševalnega odbora za internacionalo kakor sploh za delo, ki je imelo namen dati stranki ono direktivo glede taktike, ki mora biti last vseh socialističnih strank. Izvrševalni odbor je delal res mnogo. Ojačil je strankino organiza-

cijo in izvršil svojo dolžnost v polnem obsegu napram strankinemu glasilu. V nastalih vprašanjih je zavzel izvrševalni odbor vedno svoje stališče, ki se je vjemalo vedno s sklepi strankinega zbora in je imel pred očmi, kadarkoli se je šlo za taktične sklepe, koristi in potrebe proletarske socialistične stranke. Svojo glavno skrb je pa vendarle posvetil izvrševalni odbor politični organizaciji, ki tvori hrbenico našega dela.

Za sodrugom Petejanom se je vnela živahna debata, ki so se je udeležili sodrugi Kristan, Kopač, Čobal in Regent. Zbor je vzli poročilo na znanje in sprejel enoglasno naslednji resoluciji:

I.

Ob pričetku petega vojnega leta povdaja delavstvo ponovno in energično svojo trdno voljo po skorajšnjem splošnem miru brez aneksij in kontribucij na podlagi samoodločbe narodov, pozivlja vlado, da uredi v to svrhu svojo zunanjo politiko na način, ki ne bo ovirala marveč pospeševala zblizanje med vojujočimi se narodi in tako omogočila odpraviti vojno, ki tvori poglavitni vzrok vseh dosedanjih živlenskih stisk in se pridružuje z zadoščenjem akciji socialističnih strank, ki gre za tem, da nadaljuje delavstvo iz svoje strani edineo resno delo, ki nas žamore z gotovostjo privedi do zaželenega pravičnega miru.

II.

Vseslovenski delavski dan vabi vse strankine pristaje na združeno neumorno delo v svrhu ojačenja in poglobitve strankinih organizacij, ki so edino jamstvo za uspešno izvedbo vseh onih neštevilnih bojov, ki nam jih nalaga sedanja, vse temelje človeške družbe preobrazujoča doba. Jugoslovansko delavstvo in delavstvo vseh narodov naj strne vse svoje sile, naj dela zavestno za oživetje nove, nele formalne, marveč dejanske delujoče internacionale, katere nujni predpogoj bodi zmagovito uveljavljenje ciljev miru, ciljev socialne in narodne osvoboditve.

Vseslovenski delavski dan protestira najodločnejše proti političnemu kurzu, ki ovira na zunaj sklenitev takojšnjega, sporazumnega miru, na znotraj pa nasilno onemogočuje vsako pravično rešitev narodnih problemov ter sploh demokracijo celokupne države.

Jugoslovansko delavstvo bo nastopilo energično proti vsaki politiki, ki bi hotela ohraniti nadalje nadvlado enega narodnega življa nad drugim. In ker vidi v rešitvi narodnih problemov v zmislu enakopravnosti in politične samostojnosti načelo pravičnosti in naravno potrebo danega socialnega razvoja ter v delu za to rešitev eno najvažnejših nalog socialističnega boja, proglašja v zmislu

LISTEK.

Mladostni spomini.

I.

Bledi mesec je razlival svoje sentimentalne žarke po enoličnem ljubljanskem barju. Megla je ležala okoli in okoli. Plazila se je čisto po tleh. Bila je gosta, da bi si jo lahko narezal za malico.

Ko je tako ležala pred menoj, se mi je zazdelo, da je morje. Drevesni vršički, ki so štrleli iz megle, so bili začudo podobni morskim čerem. Močna burja je brila in majala drevesa. Ta šum je bil sličen bučanju valov, ki jih razburja Pozejdon s svojim trizobom in jih tepe orkan s svojim mogočnim bičem.

Bil sem kakor v čolnici, ki reže čvrsto valove in hiti proti cilju. Rosa, ki mi je legala na obraz in obleko, pa so bile kaplje razburjenih valov, ki so padale v moj čoln. In kakor pomorska ptica, se je oglasila v bližnjem gozdu sova, s svojim dolgočasnim in pomenljivim: uhu.

Tedaj mi je prišel na misel prizor, ko je valovalo in kipel v mojem srcu morje, ali bolje, ko sem jaz plaval in se boril v morju strasti. Razum mi je dajal pogum in plaval sem krepko in delil valove, dasi tudi nisem videl rešilnega pristana, ki bi se ga oprijel, ladije, ki bi me rešila. Zaupal sem in delal za rešitev. Z druge strani pa me je mamilo nekaj, kakor mornarje sirensko petje.

Tedaj pa je zasijala v daljavi lučica. Pogled nanjo mi je vrnil vse moči, da, celo potrožil jih je. Plaval sem in priplul do svetilnika, ki sem se ga oprijel. Bil sem rešen.

Morje je tulilo, ker mu je ušla žrtev, ali kmalu je utihnilo, in zdelo se mi je, da je tudi ono zadovoljno, da sem rešen.

Jaz pa sem stopil pred rešilni svetilnik in ga oboževal.

II.

Njena sobica je bila kaj ljubka. Ne velika, a tudi ne premajhna, primerna je bila. Zlasti meni je ugajala. Sobina oprava je bila — kako bi dejal — sicer priprosta, a mojemu okusu se prilagajala. Stala je v oglu in imela eno okence na hrib, pravzaprav na vrt, ki se je nahajal tik pod okencem in segal do brega hriba, drugi dve pa na ravan, ki je ležala kakor razgrnjen prt po mizi, pred očmi opazovalca, ki je gledal skozi oni okenci. Posebno lep pogled se je nudil človeku na ravan in čez njo tekočo reko v mesečnem svitu. Ravšina je sinjela, ker je bila pokrita z neznatno megleno plastjo, ki se je počasi dvigala, reka pa jo je delila s svojim srebrnim tekom v dve polovici.

Kaj prijetno je bilo sedeti v tem času pri enem omenjenih oken, zreti na ravan in poslušati šepetanje dreves v bližini in šum vode v daljavi. Tu intam je zadonela v nočni zrak tudi kaka ljudska pesem, ki so jo zapeli vaški fantje. Kako pretrese in gane poslušalca naša mila in krepka domača pesem, četudi pride iz grl nevaženih kme-

tiških fantov! Krasna noč to prelest še poveča in srce nepokvarjenega človeka se topi tedaj v blaženosti. Sprieno srce pa grozovito pretrese; vest se vzbudi in čim mogočnejše in veličastnejše se razlega pesem, tem huje prodira v srce vest.

Sedela sva neke take noči z Dragico sama pri oknu. Držal sem jo čez pas, a ona mene okrog vratu. Pritiskal sem jo molče nase. Odgovarjala mi je istotako molče, s krčevitim stiskanjem k meni. Držal sem jo v naročju. Njeni dolgi, temni lasje so ji viseli razpušeni in so ji valovili po vratu doli in pokrivali deloma tudi mene. Glavico je naslonila na moje prsi, a jaz sem svojo položil na njeno. Najine oči so bile vprte na ravan, na reko in hribe, ki so stali ob robu kakor stražniki.

Kipelo mi je v srcu, kakor še nikoli. Od minute do minute me je prevzelo in stiskal sem jo strastno k sebi. Ne vem, ali je delovala ljubezen ali hvaležnost...

Hvaležnost? Da, hvaležnost! Kdor ljubi, pa se mu ljubezen ne vrača; kdor smrtno ljubi, a hladnokrvno zavrnjen, oni ve ljubezen ceniti. In bitju, ki ga obdaruje z ljubeznijo, je hvaležen, da ga mora ljubiti.

Vzljubil sem Dragico na takle način: Ko sem jo videl prvič, sem jo pač občudoval radi nenavadne lepote; drugega nisem čutil v sebi. Ko pa sem začel z njo občevati, ko sem spoznal, da bi me ljubila, ko bi se nekoliko potrudil in ko sem pozneje uvidel, da me res ljubi nesebično in z vso močjo svoje duše, se je vnela tudi v meni neka vrsta ljubezni do nje, ki je imela v začetku res le značaj

svojih, žal ob indiferenci meščanskih strank pred desetletjem podanih tozadevnih izjav ponovno svojo trdno voljo po — **združiti našega troimenega naroda v lasno demokratično državo** — ter da bo v dosegu tega cilja postavilo vse svoje sile.

Glede ureditve mej Jugoslavije pa stoji slovensko socialistično delavstvo na stališču sporazumnega dogovora s prizadetimi narodi, ter ima biti zato naša vodilna misel načelo samoodločevanja in plebiscit. Medsebojni odnosi med narodi, ki živijo na skupnem ozemlju skupno življenje se naj uredi na način, ki bo **najmanj** škodoval skupnim interesom prizadetih narodov. Želimo zato predvsem, da bi se italijanski in nemški sodrugi o tem konkretnije izrazili in stopili v dogovor z našo jugoslovansko socialno demokratično stranko.

Jugoslovansko socialistično delavstvo je v načelu in v praksi za samostojni nastop vseh političnih strank, tudi ker ve, da je i v boju za skupni cilj samostojni, paralelni nastop političnih strank česče učinkovitejši in za stvar samo koristnejši, ker ne veže rok ne enim ne drugim. Ker pa ne more izključevati v tej izvanredni zgodovinski dobi eventualne potrebe skupnega nastopa z vsemi drugimi strankami v narodu, prepušča v takem slučaju uravnanje strankine taktike izvrševalnemu odboru, odnosno strankinemu zboru, ki se naj po potrebi nemudoma skliče ob pričetku petega leta vojne.

Za glasovanjem resolucij, ki so bile vse enoglasno sprejete, je sodrug Kopač zaključil to velepomembno dopoldansko zborovanje vseslovenskega delavskega dne, ki je bilo namenjeno organizaciji in notranjemu delu stranke.

Nacionalna politika.

Avstrija stoji na pragu usode. Tudi vladajoči sloji ne morejo več zanikavati, da se je vojna dotaknila usodnega vprašanja za državo. Mali narodi v Evropi so se zbudili in zahtevajo viharo državniško veljavo. To ni morda sama iluzija boljševikov, ki so podelili k ruski državi spadajočim narodom to pravico, ali kaka država entente, ki bi hotela z bobnečimi frazami in z denarjem dvigniti narode, ki prebivajo v ozemlju osrednjih držav, to tudi ni samo doždeven način Wilsonovega govora, ki ne odgovarja dejanjem entente nasproti od Anglije in Francije podjarmljenim narodom: osrednje države same so bile, ki so najprej to, kar so ententini državniki napovedovali v govorih, izpomenile v dejanja. Avstrija je v zvezi z Nemčijo odtrgala od Rusije Poljsko in Ukrajino in nemški meč nima le glavnega deleža na »osvoboditvi« Poljakov in Ukrajincev, udejstavlja je samostojnost Pinske, priznala je samostojnost za Litavce in Kuronce, omogočila je republiko Georgija, vzbudila in dala nadam Irceev realna tla.

Ali se more ta razvoj ustaviti ob mejah Avstro-Ogrske? Tega ne morejo pričakovati tudi ne naši državniki in kakor spoznajo, da morajo preureditve cele strukture Evrope imeti posledice tudi za preustrojitev Avstrije. Gospod Seidler sam je večkrat pozdravljal ustavno reformo, ki naj bi dovedla do nacionalne ureditve. Vsaj je obenem z napovedanimi preganjanji jugoslovanskih »veleizdajalcev« naglašal v prvi vrsti potrebo ureditve jugoslovanskega vprašanja. Državna veljava in samoodločba, po katerih streme narodi, ne bi morali ravno biti odtrganje od državnega ustroja, kateremu so dosedaj pripadale te dežele in s katerimi jih veže nešteto gospodarskih in kulturnih vezi. Toda nova ureditev razmerja narodov in držav se ne da doseči tudi ne v notranjščini Avstrije, ako se sploh da, ne potem meča, še manj pa potom nasilja, temveč le potom sporazumljenja med njimi in med državami. Le v popolni prostosti bodo narodi Avstrije spoznali, ali in kako bodo v zvezi drug z drugim in z državami. Socialni demokratje so že dolgo časa pred vojno pravili:

Avstrija bo ali zveza prostih, samoodločevalnih narodov ali pa je ne bo. V mirovnem času so opomin socialnih demokratov, da bi se Avstrija izpomenila v nacionalno zvezno državo, ki bi vsem narodom omogočila prost razvoj kot prostim narodom, smatrali za ponesrečen. In sedaj se mora, potem ko je vojna spravila vse pokoncu, nadomestiti ob težavnejših okoliščinah to, kar se je prej ob normalnih razmerah zagrešilo.

Toda ako je rešitev vprašanja mogoča le v svobodi, tedaj je kot prvi temeljni predlog vendar predvsem svoboda razgovora o temeljnih problemih. Spoznalo se je, kako neumnost so napravili, ko so najprej prepovedali češke in jugoslovanske deklaracije, potem ko so bile brez tega že prej pri Čehih in Jugoslovanih razširjene. Že strankin zbor socialne demokracije v Brnu je leta 1899. prišel do zaključka, da morejo le prosti narodi tvoriti novo, boljšo Avstrijo.

V kratkem hočemo navesti argumente, s katerimi socialni demokratje že približno dve desetletji utemeljujejo nadaljni razvoj delovanja državnega zbora v Kromeržu glede na preustrojitev Avstrije v nacionalno zvezno državo, kakor si jo predstavljajo zlasti sedaj, po naukih in izkušnjah svetovne vojne. Ravno nacionalna država se more razvijati le na podlagi demokracije, enakopravnosti državljanov in narodov. Svetovna vojna je okrepila samozavest tudi manjših narodov, katerim sta obe skupini držav z besedami in dejanji priznali enakopravnost. Ako veliki narodi grade na to svojo pravico, da so bili državi zvesti, tedaj se sklicujejo mali narodi, da jim mora država olajšati razvoj, da opuste stremeljenja po samostojnosti s tem, da jim da enakopravnost. Ako veliki narodi — ali saj njih buržoazije — hočejo vladati v državi, tedaj vidijo mali narodi svoj cilj v tem, ako se prepričajo, da si, ako že ne morejo dobiti svoje lastne in neodvisne države, vsaj v okviru države, v kateri živijo, pribore državno veljavo. V sporu med interesi narodov, ki hočejo vladati, in interesi onih, ki se hočejo odtegniti vladni s tem, da dobe državno veljavo, obstoja kriza v Avstriji in v odstranitvi tega spora je rešitev usodnega vprašanja Avstrije. Zakaj država, ki bi ne mogla priti nikdar do miru, bi se po vojni v prvi vrsti morala posvetiti nujnim gospodarskim vprašanjem. In ako bi ne bila rešena narodnega vprašanja? Preteklost je že pokazala, da se v Avstriji ne da vladati z Nemci proti Slovanom, pa tudi s Slovani ne proti Nemcem.

Politični pregled.

— **Vodila za socialno zavarovanje.** Socialno-zavarovalni odsek poslanske zbornice je imel minul teden sejo, na kateri je sporočil minister dr. Mataja, da je ministrstvo izdelalo »vodila« za socialno zavarovanje. Mataja meni sicer, da se delo za izvedbo socialnega zavarovanja ne more pričeti tam, kjer je nehala leta 1914., da bo pa vendar predelava predloga potrebovala čim manj časa. Da se obrazloži smoter, je bilo prirejeno vodilo, ki nikakor ni vladna predloga, marveč le podlaga za diskusijo, katere uspeh bo potem merodajen za sestavo zakona. Tudi širši krogi interesentov bodo morali dobiti besedo. Gre za usodo milijonov ljudi za desetletja, zato je potrebno, da se dotična vprašanja temeljito prerešeta. Proti tem olepševalnim govorancam moramo navajati, da je vprašanje socialnega zavarovanja staro že petnajst let. Leta 1903 je Koerber objavil svoja volilna načela in leta 1908 je Beck predložil državnemu zboru že skoro gotov zakonski načrt. Dvakrat je tudi permanentni odsek državnega zbora predelal zakonski načrt ter ga dogotovil za obravnavanje v zbornici. In sedaj zopet prihaja vlada z novimi vodili, o katerih naj bi se najprej vršila velika diskusija, preden se sploh odloči, da izdela zakonski na-

črt! Ali ministrstvo za socialno skrb nima dovolj materiala, da takoj izdela zakonski načrt, in ali bi ne bilo mogoče ravnotako izročiti zakonski načrt javni diskusiji kakor vodila? Zakaj naj se razpravlja najprej o vodilih in ne takoj o zakonskem načrtu? Stara sporna vprašanja, koga naj obsega zavarovanje, ali tudi samostojne ali le nesamostojne osebe; to je že tako temeljito prerešeno, da je že zdavnaj zrelo. Vse je pravi Mataja, ki mu je simbol socialna nedelavnost. S tem se socialno zavarovanje zavlačuje. Nemški nacionalni poslanec Kroy je pa še razmišljanje o vodilih hotel preprečiti; hotel je naj se seja preloži, kar je utemeljeval s tem, da se hoče starostno zavarovanje samostojnih popolnoma prezreti, kar pa ni res, ker je v vodilih izrečno navajano, češ, da je potrebno raztegniti zavarovalno dolžnost tudi na samostojne osebe, vsekakor samo tam, kjer to deželni zbori ali avtonomne korporacije samostojnih (obrtne zadrage in podobno) sklenejo. Enako sta ugovarjala tudi nemški agrarci Goll in gospod Hartl (Reichenberg), ki jih vznemirjajo že vodila. Končno se je sklenilo, da se izroči predloga pododseku. Pododsek je sklenil potem, da se bo pričel posvetovati o volilih nekako sredi septembra. Kot poročevalec bo dr. v. Licht.

— **Nemška demonstracija za sporazum med narodi.** Pod tem naslovom prinaša »Vorwärts« poročilo o velikem shodu, sklicanem od socialno demokratične stranke, v Kasselu, kjer je govoril Scheidemann. »Vorwärts« ceni število navzočih na 8000 oseb. Neodvisni socialisti so se sicer shoda udeležili, a ga niso rušili. Na tem shodu je pravil Scheidemann med drugim, da je bil z Elbertom pri državnem kanclerju, ki jima je potrdil besede Payerja, da bodo razpustili še to zimo pruski deželni zbor in sklicali nove volitve, ker vlada ne namerava nikakor modificirati svoje prvotno stališče. Scheidemannov govor so odobraval in shod je bil končan s klici »Slava sporazumu med narodi!«

— **Proti Scheidemannu.** V Solingenu v Renski provinci je bil razbit od neodvisnih socialistov nedavno shod, kjer naj bi govoril poslanec Scheidemann. Nazore privržencev socialno demokratične manjšine v Nemčiji karakterizira letak, ki so ga razširjali neodvisni v Solingenu. Glasi se: Scheidemann pride! Delavci, sodrugi! Konečno vam je dana priložnost, da obračunate s tem izdajalcem! Scheidemann prihaja zopet v svoji neverjetni drznosti, da bi vas v vsem vodil za nos. To se ne sme zgoditi! Sodrugi, kaj je napraviti? Nujno je, da napolnite pravočasno društveno dvorano z delavstvom. Scheidemann ne sme na nikak način govoriti. Delavci in delavke, sramota bi bila, če bi mogel Scheidemann v Solingenu še govoriti delavstvu. Sodrugi, nehajte ob 6. z delom in napolnite, kolikor morete, dvorano. Vstopnine tudi ne plačajte! Solingen je Scheidemannov volilni okraj. Boj med Scheidemannovci in neodvisnimi socialisti je čimdalje ostrejši.

— **Troelstra se odpelje k mirovnim posvetovanjem v Švico.** Švicarski listi poročajo iz Haaga, da se odpelje v najbližjem času holandski socialistični vodja Troelstra v Švico v Verey, kakor govore, k mirovnim pogajanjem.

— **Koliko vojakov se vojskuje?** Vojni urad Združenih držav je izračunal, po poročilu »New York Times«, da se udeležuje svetovne vojne 40 milijonov vojakov, od katerih odpade na ententne države 27.5 milijonov na centralne države, 10.6 milijonov in na mornarico 2 milijona.

— **Petrograd brez kruha.** Poročila pravijo, da je Petrograd že 12 dni brez kruha. Koliko je na tem resnice, si ne bomo belili glave.

— **Kaj bo s člani carske rodovine?** »Echo de Paris« poroča iz Petrograda, da je sporočil petrograški sovjet moskovskemu, da zahteva obsodbo vseh tistih članov carske rodovine, ki so politično delovali. Obsodi naj jih re-

hvaležnosti, a se je pozneje levila in levila ter se prelevila v pravo ljubezen, ki pa se ji je vseeno videlo, da jo je rodila hvaležnost. Prišli so pa tudi trenutki, ko nisem mogel reči, kakšna da je, ker ljubim sem Dragico res iskreno, zlasti kadar sem jo imel v naročju.

Tako sva sedela, pritiskaje se drug k drugemu. Pozabil sem isti trenutek na vse moreče skrbi, na varajoči svet, sploh na vse. Zatopil sem se popolnoma v njene skrivnostne oči, katerih barva se je dala primerjati v miru stoječi morski vodi. Potopil sem se v te globine in nič mi ni bilo tesno pri srcu, saj sem bil v njih kakor doma. Tudi ona je vprla svoj pogled v moje oči.

Zopet sem se zagledal v nebeski njeni očesi. Mirno ste žareli v ljubezenskem ognju. Zdeli sta se mi kakor žrtvenik, na katerem se pripravlja darovanje...

»Dragica, ali so odprte tvoje oči samo meni? Ali so samo moja last. Ali so dodane samo meni, da se popelem po njih v višave največje sladkosti?«

»Saj veš, srček moj, da sem udana le tebi! Kako si moreš misliti kaj drugega? Pusti te misli in zaupaj mi! Prej bodo te oči umrle, kakor prelomile zvestobo? Ali mi veruješ?«

»Da, ljubica, moja draga. V tvojih očeh ne opazim nevere. Tvoje oči so polne ljubezni, ki nikoli ne krene s pota.«

Zatisnila je očesne veke, jaz pa sem jo začel strastno poljubljati. Sledili so poljubi od obeh strani, na čelo, lice, ustnici...

Doli na polju pa so peli fantje. Veter je dorašal zvoke skozi okno do naju:

Hitro, hitro mine čas,
ah, ne bo ga več pri nas!...

»Dragica, ali čuješ? Ali umeješ, kaj pomenijo te besede?«

»Da, ljubček. — Čas hiti.«

»Hiti. Zato ga moramo porabiti, dokler je mogoče.«
Zopet je priplulo do naju:

Hitro, hitro mine čas,
hitro mine lep obraz...

Nehote so ponavljale najine ustnice te pomenljive besede. Razumela sva jih v istem smislu. Jedina sva bila tudi v tem, da je treba izrabiti čas, dokler ne ubeži.

»Dragica,« sem prekinil tišino, »vse mine, le ljubezen ostane. Od vekomaj je in tudi bodočnost je njena.«

Kakor nalašč se je oglasila na polju pesem:

»Ljubezen je bila, ljubezen še bo,
Ko mene in tebe na svetu ne bo!...«

Da, nekaj vzvišenega je ljubezen. Močno je zlato, čas je močnejši, ali ljubezen je najmočnejša.

»Ali velika stvar zahteva tudi velikih žrtv.« se je oglasilo iz Dragičinih ust.

»Da, velikih žrtv!«...

Spogledala sva se. Najini pogledi so goreli in najine oči so govorile.

»Ljubezen ne pozna mej. Ljubezen je slepa. Ona žrtvuje vse. Ni li res, ljubica?!«

Vprašal sem resno, a vseeno z drhtečim glasom.

Njen odgovor se je glasil v istem tonu: »Da.«

Spogledala sva se zopet. Govoriti so začele zopet oči...

Molče sva vstala... Več nisem gledal jasne oči zunanaj, prijaznega migljanja zvezdic, več nisem čul prijetnega šepetanja dreves, uspavajočega šumljanja vode. Več nisem čutil, kje sem. Več se nisem zavedal. Moje srce je ljubilo, duša mi je pa plavala v blaženosti — — —

Zavedel sem se! Zdelo se mi je, da se že pogrezam, da se že pogrezam pod valove morja, ki je kipel pod menoj...

Takrat pa je stopil predme tvoj mili obraz, o Jela! Kot svetilnik si mi bila, ki mi je dal moči, da sem vzplaval in se otel. Zazdelo se mi je, da me tvoj tožni obraz kara...

In zopet je zakipelo v meni. Toda to ni bila omamljenost, to je bila moč. To je bila ljubezen do tebe, o Jelica. Ne, njenega spomina ne oskrnim! Čist hočem ostati pred njo in njeno ljubeznijo! Njej poklanjam svoja čustva! Tvoj pogled mi je razpršil pogubne strasti, torej sem tvoj, Jelica, le tvoj!! — — —

Vstal sem odločno, se hladno poslovil in odšel v hladno, jasno mesečno noč. — — —

volucionarno sodišče. Iste zahteve sta stavila tudi sovjeta v Kronštatu in v Tuli.

— **Regularna armada na Ruskem.** Generalni komite ljudskih komisarjev je sklenil razpustiti na podlagi referata ljudskega komisarja Trockega rudečo gardo in ustanoviti regularno armado.

— **Za nesposobne generale** — ječa. Francoski ministrski svet je sprejel zakonski načrt, ki določa za generale, ki so zakrivali pred sovražnikom težke poraze, ječo od 2 do 5 let.

— **Ententa bo posredovala v Sibiriji.** Glasom kijevskih poročil je prišlo med ententnimi državami glede njih nastopa v vzhodni Sibiriji do sporazuma. Če bo imela ententa tam uspehe, bodo Zedinjene države prevzele vodstvo notranje in zunanje politike v Sibiriji, dočim bodo Japonski prepustili vojaško vodstvo.

— **Finska in Anglija.** Kakor poročajo listi, utegne napovedati Finska Angliji vojno.

— **Japonska proti boljševikom.** Japonska je sprejela predlog Zedinjenih držav, da naj pride na pomoč češko-slovaški armadi v Sibiriji.

— **Lakota v Perziji.** Armensko-sirijski podporni komite izjavlja, da se vesti o hudi lakoti v Perziji potrjujejo.

— **Brazilijska kupuje letalne stroje.** Kakor poroča Agenzia Stefani, je naročila brazilijska vlada v Italiji in Franciji za pet milijonov lir letalnih strojev.

Dnevne beležke.

— **Razpust »Pisateljskega podpornega društva«.** Včeraj dne 25. julija se je ob silno slabi udeležbi vršil občni zbor »Pisateljskega podpornega društva«. Sprejel se je soglasno predlog, da se društvo razide. V smislu društvenih pravil se vsa glavnica, 20.000 kron, izroči »Matici Slovenski« z naročilom, da uporablja to glavno odnoso od te glavnice narasle obresti v podporo podpore potrebnih slovenskih pisateljev in njih rodbin.

— **Občji pokojninski zavod za nameščence** se je vrnil z Dunaja v Trst dne 25. julija 1918 in posluje od tega dne dalje v Via Arciduca Giuseppe 4/II.

— **Pomoč državnim nastavljencom.** Državnozbornski odsek za državne nastavljenke je sklepal 24. t. m. o vseh vloženih predlogih, kako izboljšati materialno stanje državnih uradnikov, poduradnikov in delavcev. Soglasno je bil sprejet predlog, s katerim se vlada pozivlja, naj nemudoma izvede naslednje sklepe: **A. Zvišanje draginskih doklad.** 1. Dosedanje draginske doklade naj se povišajo s 1. avgustom vsem državnim nastavljencom in delavcem za 50 odstotkov. Enako naj se povišajo draginske doklade državnim vpokojencem. 2. Državnim nastavljencom in delavcem naj se vračuna v podlago za odmero pokojnine, oziroma provizije znesek najmanj 1200 kron. 3. Aktivnim uslužbencem se v odmero pokojnine štejejo vojna leta dvojno. 4. Draginske in druge vojne doklade naj se s 1. avgustom nakažejo tudi onim državnim in železniškim uslužbencem, ki so plačani od vojaške uprave. **B. Pri-spevki v naturalijah.** 5. Dokler ni izvedena zadostna splošna naturalna oskrba z živim in obleko, naj se izplačujejo nabavni prispevki v dosednji višini in sicer štirikrat na leto. 6. Kar najhitreje naj se organizira splošna oskrbovalna akcija za hrano in obleko. V vseh službenih mestih naj se ustanove, oziroma razširijo že obstoječe uradniške prodajalnice in naj se jim da na razpolago potrebno blago; skupne kuhinje naj se pomnože. Za obleko uradnikov naj skrbi država enako kakor vojna uprava za častnike; vse kategorije naj dobijo službene obleke. **C. Posebne določbe za železničarje.** 1. Železniškim uradnikom in delavcem naj se vračuna od sedanjih draginskih doklad znesek 1200 kron v redno plačo. 2. Stanarina naj se poviša in prizna tudi ženskim nastavljenkam. Pri poduradnikih in slugah naj bo enaka kakor pri uradnikih istega plačilnega razreda. 3. Odpravi naj se za čas vojne pridržana pravica, odpovedati službo v prvih petih definitivnih letih. 4. Najkasneje po dveletni provizorični službi naj se nastavi uslužbenec definitivno brez ozira na sistemizirana in normirana mesta. 5. Za vse uslužbenec in delavce naj se ustanovi enotna starostna preskrba; obenem naj se primerno povišajo pokojnine in provizije. 6. Pri preskrbi s hrano in obleko dobijo železničarji iste ugodnosti kakor jih imajo vojaki. 7. Enake pravice kakor državnim železničarjem se morajo dovoliti tudi nastavljencom in delavcem privatnih železnic. **Č. Drugi sklepi.** 1. Draginska doklada, ki odpade na rodbino državnega nastavljenca, naj se izplača v polnem znesku tudi tedaj, če ima žena službo pomožne uradnice in kot taka pravico do draginske doklade za samske osebe. 2. Suplenti in asistenti (konstrukterji) na srednjih in visokih šolah imajo glede draginskih doklad iste pravice kakor praktikanti in avskultanti, poštni oficijanti in adjunkti pa enake kakor državni politični uradniki.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske** v času od dne 14. do 20. julija 1918: Novorojencev 16 mrtvorojenec 1; umrlo je 17 oseb, in sicer 12 domačinov in 5 tujcev. Za jetiko je umrlo 5 oseb, med njimi 2 tujca; za različnimi boleznimi 12 oseb. Za grižo so oboleli 4 domačini; za kozami (variola) 1 tujka.

— **Okrog Borovnice** je včeraj, v nedeljo popoldne padala toča, debela kot orehi in oklestila po poljih in vrtovih vse pridelke.

— **Tatvine na ljubljanski pošti.** Ljubljanska pošta je prejela prerezano vrečo za denarna pisma, in ko so pisma kontrolirali, so ugotovili, da manjka denarno pismo, v katerem je bilo 12.900 kron denarja. Policiji se je posrečilo izslediti pismo in prijati tudi mladega, 16letnega tatu, Vinka Loboda, ki je pomagal na pošti.

— **Obesila se je** 21letna, slaboumna posestnikova hči Ana Kočijaž iz mirnopoške občine.

— **K pevskemu društvu »Slavec«** sta pristopila kot ustanovna člana z svoto po 50 K trgovski potnik iz Šiske in g. Ljudovit Fratina. Namesto venca na grob umrlemu Tonetu Debeljaku je daroval »Slavec« g. Stanko Florjančič 20 K in štirje neimenovani vsak po 10 K in ostanek od venca 63 K. V veseli družbi pri »Fajmoštru« je daroval notar s Štajerske 33 K in dva neimenovana vsak po 10 K.

— **Pomanjkanje vode v Trstu.** Zadnji čas so nastale težave v preskrbi Trsta z vodo, katere treba nemudoma odpraviti z ozirom na poletje in legar. Tozadevno se je vršil na namestništvu pogovor, na katerem se je poudarjala potreba, da se nabavi za obrat črpalnice v Žavljah potrebna količina bencina ter se tako količina vode, ki jo dobiva mesto, zviša na 20.000 kubičnih metrov (20 milijonov litrov), torej za 3500 kubičnih metrov več nego v normalnih časih.

— **Zadružna Zveza v Celju** ima svoj občni zbor v četrtek, dne 15. avgusta ob 11. uri dopoldne v sejni dvorani posojilnice v Celju (»Narodni dom«).

— **Celovec brez moke in kruha.** Že teden dni je Celovec brez moke in kruha. Namesto tega dobiva mesto riž, in sicer 10 dekagramov dnevno za vsako osebo.

— **Zračna pošta Gradec-Dunaj.** Krščanski socialci so v graškem mestnem svetu stavili predlog, da naj se uvede med Gradcem in Dunajem zračna pošta. S tem vprašanjem se peča tudi vojaška oblast in trgovinsko ministrstvo.

— **Obleka za 1000 kron!** Nedavno je bil priobčen v »N. W. Tagblattu« to naznanilo: »Prodajam popolnoma novo paradno obleko iz najboljšega angleškega mirovnega blaga. Obleka je bila ravno v delu, ko je moral nje lastnik ob izbruhu vojne oditi k vojakom, torej je ni nosil. Brez karte na blago! Cena 1000 kron, same nekaj časa; pozneje dražje. Buresch, II. Schüttelgasse 15.« Obleka je štiri leta ležala, sedaj 1000 kron. Brez vsega.

— **Avstrijske otroke pošljejo na Ogrsko.** Na inicijativo cesarja Karla odpošljejo veliko število avstrijskih otrok na Ogrsko, za kar se posebno trudita generalni major pl. Landwehr in baron pl. Hussarek. Dne 25. julija zjutraj je odšel prvi vlak z 626 otroci v Bajo, uro pozneje so odpeljali z Dunaja 860 otrok iz severne Češke s parnikom v Zemun. V prihodnjih 14 dneh bo na razpolago tej dobrodelni akciji veliko posebnih vlakov in parnikov, tako da mislijo v teh dneh prepeljati na Ogrsko 80.000 otrok. Tega bodo deležne vse kronovine.

— **Kam smo zašli?!** »Děl. Dennik« piše: Na vojnih pokopališčih pri Sokalu v Galiciji izkopavajo ruski ujetniki trupla padlih vojakov in jim sezujejo doslej še ohranjene čevlje. Pa vendar imamo vsega dosti in zato bode-mo »vztrajali«...

— **Prehudi tatovi.** Praški policiji se je posrečilo prijati večjo tatinsko družbo, ki je oropala več stanovanj. Škode ni napravila ta družba doslej nič manj kot za 600 tisoč kron. Večinoma je pokradla denarja.

— **Velike zaplembe v Budimpešti.** Budimpeštanska policija je prišla sedaj na sled velikanskim zalogam živeža in drugega blaga po budimpeštanskih stanovanjih, kletih, podstrešjih itd. Samo pri nekemu veletrgovcu je zaplenila blaga za 400.000 kron. Med tem je bilo tudi mnogo pokvarjenih živil!

— **Tovarna za pivo zgorela.** V Novi Gradiški na Hrvaskem je zgorela v torek, 23. t. m. do temelja tamošnja velika tovarna za pivo. Požar je bil neki tako velik, da ni bilo mogoče rešiti prav ničesar. Škoda znaša okoli sedem milijonov kron. Obenem s tovarno je zgorelo tudi štirideset vagonov ječmena.

— **Četr milijona kron** so nabrali v Zagrebu na »Narodni blagdan« za siromašne jugoslovanske otroke. Del tega zneska so poklonili šolskim družbam, ostanek pa se porabi za nabavo obutve in obleke otrokom za prihodnjo zimo.

— **Pol višnje za vsakega Berlinčana.** »Naprzod« piše: Pod gorenjim naslovom čitamo v berlinskih poročilih, da je došlo v Berlin tekom minolega tedna 9678 centov višenj, katere je »Urad za živila« zaplenil. Eden izmed dnevnikov pravi, da tehta povprečno ena višnja 4 grame in da pripada tako na vsakega meščana pol višnje dnevno.

Vojna.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 27. julija. Uradno se razglša: Na tirolski fronti so naše maskakovalne čete v dolini Conosi in Vallarsi prizadevale sovražniku krvave izgube. V Albaniji so naše čete pri Ardenici odbile sedem sovražnih protisunkov ter so pri Halmi izsilile prehod čez reko Semeni. V ozemlju severno Brente se nadaljuje bojno delovanje.

Dunaj, 28. julija. Uradno se razglša: Na italijanski fronti nobenih posebnih dogod-

kov. V Albaniji je bilo pri Ardenici odbitih zopet več italijanskih napadov.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 27. julija. Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Pod večer je bojno delovanje na mnogih mestih oživelo ter je ponovi narasčalo na obeh straneh Scarpe v zvezi z neuspešnimi sunki angleške infanterije. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Na bojni fronti med Soissonom in Reimsom je bojno delovanje včeraj znatno ponehalo. V Champagni so bili francoski delni napadi na obeh straneh Perthesa zavrnjeni. — Armadna skupina vojvode Albrechta: Uspešni poizvedovalni sunki v Vogezih in v Sundgau.

Berlin, 27. julija zvečer. Na bojni fronti tudi danes miren dan.

Berlin, 28. julija. Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Živahno poizvedovalno delovanje. Močni sovražni sunki severno Lyse, na obeh straneh Somme in severozapadno Montdidiera so bili zavrnjeni. V nekaterih odsekih artiljerijski boji. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Na bojni fronti mir. Manjše praskeske v sprednjem ozemlju novih pozicij. V Champagni so francoske čete v krajevnih podjetjih vdrlle v nemške sprednje jarke; v protisunku smo jih vrgli zopet nazaj.

Desni breg Marne v francoskih rokah.

Pariz, 27. julija. Pritisk ententnih čet na nemške vojne sile traja dalje. Nemci so se danes na celi fronti umaknili. Naše čete so zavzele črto Bruyeres-Reuve sur SereCourmont-Assy-Grigny-La Neuville-Courmuzý. Sovražnik je z desnega brega Marne popolnem pregnan.

Pariz, 28. julija. Nemci so zadnje dni mesto Calais ljuto bombardirali. Škoda je zelo velika. 27. civilnih oseb je mrtvih, mnogo ranjenih.

Dogodki na morju.

Dunaj, 27. julija. Uradno se razglša: V noči od 24. na 25. t. m. so naša pomorska letala napadla z bombami angleške zrakoplovne naprave ob jezeru Alimini piccolo pri Otrantu. Letalske lode so zgorele. Požar se je videl do naše obale. Letalske naprave, iz katerih so bili izvršeni pomovni napadi na Drač in kotarski zaliv, je smatrati večidel uničene. Naša letala so se vrnila nepoškodovana.

Ententna ofenziva v Macedoniji.

Berlin, 28. julija. »Lokalanzeiger« poroča, da se na macedonski fronti na obeh straneh Bitolja, kažejo gibanja, po katerih se da sklepati, da je računati z ententno ofenzivo na vseh straneh balkanske fronte.

Čeho-Slovaki pod francoskim vodstvom.

Ženeva, 28. julija. »Echo de Paris« javlja, da stoje češko-slovaške čete v Sibiriji pod poveljstvom francoskih generalov.

Zadnje vesti.

Iz parlamenta.

Dunaj, 28. julija. Sinoči se je prvokrat sestel ministrski svet pod predsedstvom novega ministrskega predsednika barona Hussareka. Proračunski odsek gosposke zbornice je sprejel predlogo o proračunskem provizoriju in 12 milijardnem vojnem kreditu. V ponedeljek se vrši plenarna seja gosposke zbornice, v kateri se reši proračun. V torek pa se bo vršila tajna seja, v kateri se bo razpravljalo o vojaških zadevah.

Dogodki ob Piavi.

Dunaj, 28. julija. Dne 15. junija smo začeli napadati na široki od tirolskih gor do Adrije segajoči fronti s silo, ki jo more ustaviti le minuciozna točnost v izvedbi vseh posameznosti povelja in enotno sodelovanje vseh vrst orožja. Takoj početkom bojev pa smo opažali, da se je sovražnik ravno na onih točkah, ki smo jih izbrali za nadaljno prodiranje, pripravil za protinapad. Konstatirali smo tudi dejstvo, da je nasprotnik natanko poučen o obsegu, dnevu in uri našega napada. Moment iznenadenja, ki je za ofenzivo tako važen, se je bil s tem izjalovil. V kratkem smo mogli tudi dognati, da je cela vrsta uskokov dobavila italijanskemu vodstvu material, ki ga je ta primerjala in dopolnila in si s tem ustvarila precej natančno sliko naših dispozicij glede napada. Ujeti angleški, francoski in italijanski oficirji in moštvo številnih polkov izpovedujejo soglasno, da je bilo njihovim četam zvečer 14. junija razglašeno, da prične avstro-ogrska ofenziva naslednjega dne ob 2. Pričetek ofenzive so točno napovedali baje mladostovski uskoki. Bersaglierski bataljon III/20 je zvišal dne 14. žepno municijo vsakemu možu od

72 na 340 patron. Brigada Pinerolo je bilo ob 2. ponoči pripravljena na boj. V nekem zaplenjenem povelju, ki je bilo oddano 14. zvečer, se veli: Glasom došlih poročil se zdi, da hoče sovražnik v prvih jutranjih urah 15. začeti s pripravami za napad. Alarm za čete bo 15. ob 1. dopoldne. Čete morajo ostati budne z orožjem v roki in pripravljene privezati si maske. Cela vrsta uskokov je že znana in njih izdajalska odkritja dognana po aktih. Že nekaj časa je poskušalo italijansko armadno vodstvo znesti veleizdajalsko razkranje med naše čete. V italijanskih taboriščih nagovarjajo slovansko moštvo za vstop v češko-slovaške legije. Nekaj čeških vojakov je baje dejansko pobegnilo k Italijanom, drugi pa so ostali v stiku z njimi in so izjavili, da so pripravljeni ostati na sovražnih postojankah. Če tudi se je hujskanje k veleizdaji in prelomljenju prisege razbilo ob junaškem železnem odporu naših čet brez razlike narodnosti, se je vendar našlo nekaj izdajalskih elementov, ki so opravljali ovaduško službo. Največje izdajalsko delo je zakrivil po poročilu italijanskega armadnega vodstva poročnik Karl Stiny, ki je dezertiral k sovražniku blizu Novente. Kakor je iz italijanskega armadnega poročila razvidno, je izdal omenjeni poročnik vse naše priprave ob Piavi in pripomogel sovražniku tudi še s celo vrsto drugih dragocenih informacij. Italijani opisujejo poročnika Stinega kot skrajno inteligentnega človeka, ki ga znači ognjevitost nacionalno in protiaustrijsko mišljenje. Njegove izpovedi smatrajo za popolnoma zanesljive. Toda ta slučaj izdajstva na Piavi ni osamljen, zvršilo se je še več drugih izdajalskih načrtov in pobegov k sovražniku, vendar ti niso bili tako odločilnega pomena, kakor je bil slučaj poročnika Stinega.

Jesensko zasedanje državnega zbora.

Dunaj, 28. julija. Vlada namerava sklicati državni zbor na jesensko zasedanje sredi meseca septembra. Prva seja poslanske zbornice bo dne 17. septembra. V jesenskem zasedanju pridejo na dnevni red predvsem one davčne predloge, ki so bile že dosedaj predložene zbornici; poleg njih pa predloži vlada še celo vrsto novih, med drugimi tudi predlogo o podaljšanju poslanskih mandatorov za eno leto.

Nemci med seboj.

Dunaj, 28. julija. V nemško-radikalnem klubu je prišlo med poslancem Teufelom in Wolfom do ostrega spopada. Teufel je pozval Wolfa na dvoboj. Teufel je izstopil iz kluba.

Nemški gospodarski svet za srednjo Evropo.

Berlin, 28. julija. »Delovni odbor za srednjo Evropo« je sklical številno obiskano zborovanje, katerega so se udeležili zastopniki industrije, trgovine, paroplovbe in financ. Sklenili so ustanoviti nemški gospodarski svet za srednjo Evropo.

Francozi in nemška ofenziva.

Curich, 28. julija. »Corriere della Sera« poroča, da je francoski generalni štab natančno vedel že naprej, da se nemška ofenziva prične določenega dne 10 minut popoldne.

Henderson zahteva pogajanja z Nemčijo.

Bern, 28. julija. Henderson je nastopil včeraj na shodu v Oldhamu ter je v svojem govoru pozval Lloyda Georgeja, naj s posredovanjem kake centralne države uvede pogajanja z Nemčijo. Pogajanja bi angleško vlado ne vezala, mogla bi pa dovesti do sporazuma.

Francoške čete za Albanijo.

Lugano, 28. julija. Razpravljajoč o vojnem položaju javlja »Corriere della sera«, da nastopijo francoske čete v Albaniji, ter pripominja, da mora ententa, če hoče letos končati vojno, bojevati se obenem v Albaniji, Macedoniji in na Francoskem.

Ukrajinska železničarska stavka.

Kijevski listi zadnjega tedna javljajo, da traja stavka neovirano dalje. Stavkinci komiteji so odklonili zahtevo, naj bi se uvedla glede stavke pogajanja in izjavili, da nimajo za to nobenega pooblastila. Stavka se vrši na celi črti. Vsa prizadevanja železniške uprave in nemških oblasti, vplivati na stavko, so ostala brez uspeha. Tudi izplačilo plač ni nič pomagalo, v mnogih krajih so se uradniki in delavci celo branili sprejeti plačo, predno se ne izpolnijo njih zahteve.

Rudeče garde zasedle Jaroslav.

Moskva, 27. julija. (Agentura.) Rudeče garde so po večdnevem obleganju zasedle mesto Jaroslav, kjer so se bili protirevolucionarji polastili oblasti ter so odstavili in usmrtili reprezentante sovjetskih oblasti. V zadnjem trenutku so se skušale bele garde, ki so bile močne približno 5000 mož, rešiti v čolnih preko Volge, a večina čolnov je bila potopljena. Mesto je vsled obstreljevanja zelo trpelo. Ujeli smo znatno število protirevolucionarjev. Železniška zveza Moskva-Vologda preko Jaroslava bo v kratkem zopet urejena.

Republika Turkestan.

Moskva, 26. julija. Peti kongres krajevnih sovjetrov je proglasil Turkestan za republiko v zvezi z Rusijo in je izvolil v osrednji komite enajst Mohamedancev.

Maksim Gorkij na smrtni postelji.

Chiasso, 28. julija. Po nekem štokholmskem poročilu »Corriere della Sera« je Maksim Gorkij nevarno zboleel in je njegovo stanje skrajno opasno. Smrt ni izključena.

Personalna unija med Islandijo in Dansko.

Kopenhagen, 28. julija. Danes so predložili vladama Islandije in Danske pogodbo, ki se tiče novega razmerja med obema deželama. Najvažnejše točke nove pogodbe so naslednje: **Danska pripozna Islandijo za neodvisno, svobodno državo**; obe državi drži le skupni kralj. V kraljev naslov se sprejme vbodoče tudi ime Islandije. **Obe deželi smatrata medsebojno svoje državljane za popolnoma enakopravne**, le, da so pripadniki druge dežele oproščeni domače brambne dolžnosti. Nadzorstvo ribarstva bo vršila v islandskih vodah Danska pod dansko zastavo, dokler tega nadzorstva ne želi sprejeti Islandija sama. **Islandija se smatra za nevtrarno in ne bo imela nobenega vojnega praporja**. Pogodba stopi v veljavo dne 1. decembra 1918. Novemu razmerju morata pritrditi še parlamenta obeh vlad.

Amerika v vojni.

Washington, 28. julija. General March javlja, da so izvežbane ameriške čete iz Francije dospele na italijansko bojišče. Vsled operacij v Marni in Aisni so se nemške čete umaknile za enajst milj. Bojna črta alirancev je skrajšana za deset milj. Napredovanje Angležev zapadno Reimsa je spravilo Nemce v neprijeten položaj. Državni tajnik Baker je v senatu naznanil, da je meseca julija dospelo v Francijo 300.000 ameriških vojakov. Vsega skupaj se sedaj nahaja na Francoskem 1.250.000 Amerikancev.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizačnega odseka, dne 26. julija 1918. Zopet grozi Ljubljani največja nevarnost, da bo ostala koncem prihodnjega tedna brez kruha. Pred dnevi se je namreč izkazalo, da ne bodo prišle pravočasno obljubljene pošiljatve ječmena, ki so bile namenjene za mlin. Mestna aprovizacija je takoj prosila ljubljanskega državnega poslanca dr. Ravniharja, da intervenira v ministru za ljudsko prehrano. Dr. Ravnihar je zahteval takojšnjo pomoč in opozoril ministra na veliko pomanjkanje v Ljubljani. Minister je takoj obljubil od pomoč. Vendar do danes še ni nobenih izglede, da bo ministrova obljuba tudi izpolnjena. Sicer je došlo dva vagona ječmena, ki pa še daleč ne zadostujeta. Tudi mletev teh dveh vagonov je za enkrat nemogoča, ker Majdičev valjni mlin v Kranju, ki jih je prevzel, potrebuje za enkratno mletev najmanj osem vagonov žita. Nakazanih je še nadaljnjih 60 vagonov ječmena, vendar je to le nakazilo, ki je še zelo oddaljeno od izvršitve. **Moke za peko nima mestna aprovizacija niti kilogram v zalogi.** Pekarne imajo moke za peko do pondeljka in jim od tega dne dalje popolnoma poide. V zalogi ima pa še mestna aprovizacija 320 vreč boljše moke, ki je bila namenjena za razdelitev na izkaznice za moko. V očigled dejstvu, da mora mestna aprovizacija v interesu splošne prehrane storiti vse, kar je v danih razmerah mogoče, samo da ni peka kruha ustavljena, razdeli mestna aprovizacija zadnjo zalogo, 320 vreč moke, med pekarne. **Ta množina zadostuje le za 3 dni**, to je za torek, sredo in četrtek prihodnji teden. Če do četrta ne dobi mestna aprovizacija obljubljeno ječmenovo moko, bo Ljubljana v petek brez kruha in bo ostala toliko časa, da ne pride naznanjena in od centralnih oblasti zahtevano obljubljena moka za kruh. Od torka do četrta bo imela Ljubljana nekoliko boljši kruh, ker se bo pekel iz moke, ki je bila namenjena za kuho. S to kratko dobo boljšega kruha še ni nikakor rečeno, da pridejo boljši časi, to tem manj, ker se izpraznjuje zadnja zaloga mestne aprovizacije. Takoj, ko dobi aprovizacija zopet prvo pošiljatev moke za kruh, bo ječmenova moka, ki je gotovo še slabša od sedanjih mešanice. Namesto moke za kuho, razdeli aprovizacija prihodnji teden na izkaznice četrtilogramov mletvskih izdelkov in sicer na ta način, da dobe nekateri okraj po četrtilogramu koruznega zdroba, in drugi okraj po četrtilogramu ješprenja. Sedaj, ko že zdavnaj nima mestna aprovizacija nobenega prekajenega mesa na zalogi, se razširjajo po Ljubljani neosnovane govorice, češ, da se je izpeljalo iz aprovizačnih skladišč po cele vozove prekajenega mesa. Konstatirano bodi, da je mestna aprovizacija v pretekli seziji posušila in razdelila med prebivalstvo 38.000 kg prašičjega mesa. Od te množine je bilo pokvarjenih le 423 kg, kar je pa skrajno malenkostna množina, če se pomisli, v kakšnih okoliščinah in razmerah je morala aprovizacija prekajevati meso. Po izjavi večakov je to množina, s katero je morala mestna aprovizacija že vnaprej računati in kateri se pri največji pazljivosti tudi izogniti ni mogla. Kakor rečeno, o celih vozovih pokvarjenega mesa niti govora ni in so to le besede onih ljudi, ki veliko govore, a malo vedo. Pretekli teden se je organom tržnega nadzorstva posrečilo konfiscirati na kolodvoru čez 200 koštrunov, ki so bili namenjeni za izvoz preko deželnih mej. Blago ni bilo kranjske provinijence, ampak vtihotapljeni iz Hrvaške. Aprovizacija je izročila koštrune v razprodajo mesarjem, ki so prodajali meso na ljubljanskem trgu. Vsled nesporazum-

ljenja in pomotoma so mesarji nastavili ceno za koštrunovo meso a 10 K za kilogram. Ko so bili potem mesarji opozorjeni, da morajo prodajati konfiskat po običajnih tržnih cenah, se je cena koštrunovemu mesu dvignila na 16 K za kilogram. Konfiskacija mestnega magistrata namreč še ni potrjena od c. kr. deželne vlade in že trgovska previdnost narekuje, da se mora zaplenjeno blago prodati po tukajšnjih običajnih tržnih cenah, ker bi bila drugače predočena nevarnost, da bi nastala vseld nizke cene velika diferenca, katero bi morala poravnati mestna občina. Mestna aprovizacija bo skušala dobiti primerno množino od konfisciranega blaga, da ga razdeli ubožnim slojem. Aprovizačni odsek sklene naprositi c. kr. deželno vlado, da zaseže čebulo na korist Ljubljani. Zelo nujno je, da se že enkrat napravi konec vedno večjemu izvažanju čebule iz dežele in prepreči navijanje cen. Če bo šlo tako naprej, se prav lahko zgodi, da bo Ljubljana brez čebule. Obenem prosi mestna aprovizacija deželno vlado, da izreče že danes zaplembo vsega v ljubljanski okolici pridelanega poznega zelja na korist Ljubljane. Vedno boli se tudi ponavljajo pritožbe, da na ljubljanskem sadnem trgu nihče več ne upošteva maksimalnih cen. Cene so z vsakim dnem višje in bo kmalu sadje na prodaj le najpremožnejšim slojem in ga ogromna večina prebivalstva ne bo mogla kupovati, ker bo, veliko predrago. Že sedaj se izvažajo z drugo zelenjavo vred tudi velike množine sadja iz Ljubljane. Da se vse to prepreči, je sprejel mestni aprovizačni odsek sledeče predloge: Mestna aprovizacija nakupi v lastni režiiji večje množine raznega sadja, predvsem jabolk, hrušk in češpelj. Sadje proda potem aprovizacija na ljubljanskem trgu in skuša s tem uplivati na splošne tržne cene. Mestna aprovizacija opozori nadalje obrtno oblast in c. kr. deželno vlado, da najstrožje nastopi proti vsem onim prodajalcem, ki se ne bi ravnali po maksimalnih cenah in imeli tudi te cene označene v svojih prodajalnih prostorih. Končno prosi mestna aprovizacija c. kr. deželno vlado, da ji podeli pravico zaplenjevanja na kolodvorih za izvoz namenjeno sadje. Ta pravica pa se ne sme raztezati samo na Ljubljano, ampak tudi na vse izven-ljubljanske kolodvore. Odsek naroča svojem predsedniku, da predloži te sklepe c. kr. deželni vladi.

Nova zelena nakazila za krompir. Pravkar so vse stranke v Ljubljani dobile nove zelene izkaznice za krompir. Prav rado se dogodi, da stranke izgubijo izkaznice in prihajajo v aprovizačni urad s prošnjami, da naj se jim da novo. Tem željam pa aprovizačni urad nikakor ne bo mogel ugoditi, ker je vsaka stranka dolžna, da kar najvestneje pazi na svojo izkaznico. Nujno priporočamo vsem strankam, da na svoje izkaznice natančno in razločno napišejo s črnilom svoj naslov. To je predvsem zato potrebno, da se lahko stranki vrne izkaznico, če jo je izgubila in je izkaznico najditelj izročil v aprovizačnem uradu.

Krompir za III. okraj. V torek, dne 30. jul. bo mestna aprovizacija razdeljevala krompir za vse stranke III. okraja na nove zelene nakazila za krompir, ki so jih pravkar razdelile krušne komisije. Določa se tale red: od 8. do 9. dopoldne števil. 1 do 200, od 9. do 10. števil. 201 do 400, od 10. do 11. števil. 401 do 600, popoldne od pol 2. do pol 3. števil. 601 do 800, od pol 3. do pol 4. števil. 801 do 1000, od pol 4. do pol 5. števil. 1001 do 1200, od pol 5. do pol 6. števil. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kilogram, kilogram stane 1 K.

Mast za VII. in VIII. okraj se bo delila v vojni prodajalni v Gosposki ulici po sledečem redu: V torek, dne 30. t. m. dopoldne pridejo na vrsto stranke VII. okraja števil. 1 do 400, popoldne števil. 400 do 800, v sredo, dne 31. t. m. dopoldne števil. 801 do konca in VIII. okraj št. 1 do 200, popoldne števil. 201 do konca. Mast dobe — po 20 dkg na osebo — izključno le one osebe, ki imajo nakazilo za mast s kuponom za mesec julij. Cena 48 kron za kilogram. Posodo je prinesiti seboj.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna
Ljubljana Frančiškanska ul. 6,
registrovana zadruga z omejeno zavzeto.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za ... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ...

Stereotipija. — Litografija.